

(DR)UCKSACHE)

Ч. 16. (173) Неділя 25. січня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81
АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.
Verwaltung: Reichsstrasse 34.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і закордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки — 2 зол.
5 чеських корон — 1 зол.

Ніхто не переможе держав оси

НЮ-ЙОРК, 24. I. — На сторінках двох великих американських щоденників „Шікаго Нюс" та „Ню-Йорк-Таймс" появився ряд статтей американського журналиста Уолеса Діеля. Згадані статті оперті на власному досвіді автора. В одній з тих статтей, що появилася у вівторок Діель сказав буквально так: „**Злучені Держави мусять приготуватися на перемогу Німеччини!**"

„Після війни Німеччина — заявляє Діель — опанує Европу як під політичним так і під господарським оуглядом". „Коли Злучені Держави не змінять своєї політики — продовжує свої міркування Діель — то може виринути й така можливість, що вони будуть мусіти боротися з обєднаною Европою". Дальше Діель каже, що це зовсім можливе, що на випадок перемоги держав оси побіч Франції також і Англія йтиме солідарно з Новою Европою. Як би там не було — Европа творитиме одну господарську цілість. Вона заволодіє цілою Африкою та Близьким Сходом. Ніппон наглядатиме Далекий Схід. „**Могутности тих союзників ніхто не переможе**" — кінчить свої міркування Діель. Вони матимуть більше зброї, як всі засоби зброї, що ними сьогодні розпоряджає демократичний світ. Щоби дійти до таких засобів зброї, Злучені Держави потребуватимуть **половину життя одного покоління.**

—o—

Бомбардування анґл. кораблів

БЕРЛІН, 24. I. — **Головне Командування Збройних Сил подає:**

Німецькі літаки підчас збройної розвідчої акції обкидали бомбами важні воєнні обєкти в одній пристані на східньому побережжі **Англії.**

Далековідальні боєві літаки заатакували на морі на захід від Ірляндії 2 оброєні торговельні кораблі загальної містоти 8.100 тон і затопили їх. Дальший корабель містоти 5.000 тон почав горіти та задержався на хвилях у похилому положенні.

На східньому побережжі Англії поцілено бомбами один пароплав містоти **12.000 тон**, та завважено ряд сильних вибухів.

В повітряних боях зістрілено один ворожий літак.

—o—

Завзятий бій за Тобрук

РИМ, 24. I. — **Головне Командування Італійської Армії подає:**

На грецькому фронті підчас розвідчих акцій приведено полонених і здобуто автоматичну зброю. Італійські літаки обкидали бомбами ворожі війська.

В Киренаїці італійські літаки обкидали численними бомбами ворожі змоторизовані відділи та обстрілювали їх скорострілами. Ворожі літаки бомбардували Дерну.

В західній частині Тобруку гнізда опору італійських військ ставляли цілий день завзятий опір.

У Східній Африці йдуть бої між італійськими військами й ворожими змоторизованими відділами на фронті Судану як також у Сомалії на фронті Кенії. Італійське летунство бере в них поважну участь.

На Егейському Морі ворожі літаки перелетіли вночі на 23. I. над містом Родос і кинули кілька розривних бомб. Ушкоджено один мешкальний дім. Жертв у людях не було.

Німецький летунський корпус перевів знов атаку на військові обєкти на **Мальті.**

—o—

Що сталося з золотом Франції

ПАРИЖ, 24. I. — „**Що сталося зі 100 міліярдами французького золота?**" — питає співробітник агенції „Ентер-Франс", пригадуючи слова марш. Петена до співробітника „Ню-Йорк-Таймс", **що Франція зовсім не має ні золота ні девіз.**

Ще в 1940 р. Франція мала біля **115 міліярдів франків у золоті.** Неможливо, щоб така сума розплинулася від травня до червня. Відомо, що золото вивезено з краю та що частини з цих запасів дісталася мабуть до Дакару. Цим можна пояснити **напад англійців на Дакар.**

Іншу частину золота перевезли до Злучених Держав, та це повинно надалі бути власністю Франції. Тут стрічаємо на справу французько - англійських взаємин і зобовязань, зложених перед Англією б. прем'єром Рейно. Чи ж Рейно видав золото Франції Злученим Державам під цією умовиною, щоб Англія могла робити свої закупи в Америці за ціну французького золота? Рейно не плянував получити господарські й фінансові засоби обох держав та текст цих договорів не згадує нічого про перевіз французького золота. Невідомо, чи Англія не запевнила собі права диспонувати в цілості або частинно французьким золотом.

Хіротонія Архимандрита Палладія відложена

КРАКІВ, 24. I. — В останній хвилині перед виданням числа нашого щоденника довідуємося, що рукоположення а р х и м а н д р и т а П а л л а д і я (Відибіди - Руденка) відложене на пізніше. Про новий речінець хіротонії повідомимо своєчасно.

Нові надії

(Від нашого кореспондента)

Р и м, кінець січня 1941.

Італійця ні на мить не покидає дух самопевности й перемоги, італійця— справжнього патріота, що вміє любити свою батьківщину.

У Киренаїці, Лібії, де анґлійська імперія у своїх останніх судорогах, добуває рештки сил, ідуть завзяті бої. Всі часописи світу підкреслюють геройськість і посвяту італійських вояків. Італія знана від часів свого рісорджімента по сьогодні: завсіди падає на полях бою величезний відсоток старшин, як у ніякій іншій армії якої б це не було держави в Европі. Італійські старшини це цвіт інтеліґенції, здебільша зі славних старих родів.

Саме тепер прийшли в Італію німецькі летуни. В Римі, коли німецькі вояки малими гуртами оглядали вічне місто, їх подивляли римляни: з повною, мовчаливою пошаною. Німецькі вояки трималися супокійно, гідно, якось стримано — чули, що вони стали осередком уваги.

А при тім усім римські щоденники починають приносити воєнні звідомлення, з яких віє початком нових перемог обох братніх армій — німецької та італійської. І все те витворює оту необхідну у війні народу атмосферу певности себе, певности перемоги. У такій атмосфері італієць безгомонно стерпить усякі все нові обмеження воєнного часу. Він із правдивим задоволенням глядить на білий, добре випечений хліб вояка, хоча самий їсть мішаний хліб із кукурудзянкою, жартуючи, що це булка на жовтках.

На деяких сходинах у фашистівських ґрупах у Римі з нагоди пригадки промови Б. Мусолінія з 3. січня 1925 р., впали слова рішучої правди: що досі фашизм був за мягкий, надто вже поблажливий, — як тепер спостерігається. А ця промова Дуче, якій минуло шістнадцять років, була проголошена з нагоди повної перемоги фашистівського устрою над внутрішньою реакцією після вбивства посла Матеотія. Характеристичне, що цю промову саме тепер згадували — тут, у всій Італії та за кордоном.

Ось це декілька рядків написаних на тлі останніх днів. Можна і ще багацько дечого помітного згадати: і про те, що чепурні італійки мають нову притоку до балачок, до жури над модою, бо починають носити автаркічні сандалики зі шкляними підошвами; і про нові надії з недалекою тут весною. Та не треба надто розволікатись у кореспонденціях воєнного часу, хоча дуже кортілоб писнути про весну: як оце на просторій Віа Венето високі дерева мімоз, що мягко зеленіють, із кожним днем набрякають жовтавими пупінками і з кожним днем серце людини набрякає надією на краще завтра. Бо, й скажіть, хто із нас у житті не жде тієї радісної весни!

Михайло Островерха.

Списуйте свої переживання!

Знаємо, яку велику ролю в модерній німецькій армії відіграє пропаґанда та як то сама дієва армія у власнім крузі діяння дбає за те, щоби громадянство було правильно та безнастанно інформоване про її працю та життя. І саме зі звідомлень отих членів пропаґандивних сотень, із їхніх світлин, ілюстрацій, малюнків та фільмових знимок повстають вже тепер величезні пребагаті архіви, які будуть для майбутніх істориків невичерпаним джерелом студій над подіями зі сучасної війни.

Однак націонал-соціялістична Німеччина як у всім, так і в тій ділянці не обмежується до праці окремих, спеціяльно до того покликаних одиниць. До праці над творенням тисячей різнородних більших та менших архівів притягнули цілий німецький нарід. І зробили це дуже просто й доцільно:

Ще перед війною був у Німеччині звичай, що поодинокі сільські та міські громади вели свій денник, у якому записували важніші події з життя даної місцевости. Такий денник називається „Дас Дорфбух" — „громадська книга". При ній повставав звичайно ще й архів різних документів, світлин та навіть і невеличкий музей зі знайдених у даній місцевості цікавіших памяток.

Тепер у війні значіння „громадських книг" подвоїлося, а зацікавлення ними незвичайно зросло, бо між громадян Німеччини кинено клич, що нічого з пережитого вояками не повинно змарнуватися, що всі цікавіші листівки,листи чи світлини повинні знайти своє місце в „громадській книзі". В Німеччині витворився тепер такий звичай, що рідня вояків сама з власного почину приносить листи, картки, ба навіть і світлини до „громадської книги", а деякі вояки, пересилаючи до дому світлини, пересилають їх відразу в двох примірниках, щоби рідня, не позбуваючись памятки, могла другу світлину передати до „громадської книги" для хісна загалу. Від часу до часу уладжують вистави „громадської книги", а мешканці даної місцевости, переглядаючи виставлені картки чи світлини, пригадують собі переживання рідного села та своїх сусідів.

Виховне значіння таких „громадських книг" величезне, неоцінені вони будуть також для майбутніх поколінь, які із матеріялів, збережених по архівах „громадських книг", будуть черпати нові життеві сили для продовжування традицій німецької нації.

Ми, українці, є на жаль в такому положенні, що не маємо змоги в такий зорґанізований, згори кермований, спосіб збирати свої архіви та памятки. Однак тим більший обовязок тяжить на кожній українській одиниці причинитися в міру спромоги до утривалення на письмі того всього, що ми переживаємо. Тому кидаємо клич: **списуйте переживане**, записуйте все, без огляду на те, чи воно має сьогодні загальний чи приватний характер. Ніколи не можна передбачити, що саме в будучності буде мати значіння, які саме дані чи дати будуть потрібні для майбутніх істориків. Коли вояки й старшини української армії вернулися по визвольній війні здебільша без урядових архівів до дому, то приватні записки та дневники поодиноких осіб стали у великій мірі основою для відтворення історичних та воєнних подій. Якщо б не ті приватні записки, приватні світлини та на їх основі відтворені спогади, то видавнича кооператива „Червона Калина" ледви чи могла би була відіграти таку величезну ролю, що її вона виконала на західньо-українських землях за останніх 20-кілька літ, створюючи сильні підвалини під культ рідної бувальщини.

Тому — списуймо переживане, як хто вміє і як хто може, та не забуваймо, що ми, як нація, яка живе на пограниччі двох світів, від 2-го століття почавши, від перших наїздів татар, що якийсь час тратили свої історичні памятки, свої музеї, свої архіви, а тимсамим губили нитки рідної історії. Тому національним обовязком кожної української одиниці є в сучасній европейській метелиці причинитися до того, щоби переживання бодай тої частини нації, яку собою уявляємо, не проминули для історичної літератури без сліду. *М.*

Ґен. Ґубернаторство в розрахунковому обороті

КРАКІВ, 24. І. — Закордонна торговля Ґен. Ґубернаторства обмежувалася досі майже виключно до товарового обороту з Німеччиною, бо з одного боку привіз потрібних товарів був можливий тільки з Німеччини, з другого боку вивіз товарів з Ґен. Ґубернаторства в першу чергу йшов до Німеччини. З ростом господарської стабілізації Ґен. Ґубернаторства оживають знову торговельні взаємини й з іншими краями. Виплати за товарі відбуваються за посередництвом Розрахункового Інституту у Кракові та Німецької Розрахункової Каси в Берліні. Тепер розрахунковий оборот істнує між Ґен. Ґубернаторством і Швайцарією, Болгарією, Грецією, італійсько - альбанською митною унією, Югославією, Голяндією, Протекторатом Чехії й Моравії, Румунією й Мадярщиною. Приватні розрахункові трансакції між Ґен. Ґубернаторством і цими країнами засадничо недопустимі. Всі вплати мусять мати девізовий дозвіл від Девізового Уряду у Кракові.

—o—

Бразилійці домагаються контролі чужинців

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 24. І. — На сторінках бразилійських щоденників появилася осторога „Позір — Бразилія!" — пера передового бразилійського журналіста й одночасно керманича уряду пропаґанди в Сао Павльо, Менотті дель Піхна. Він звернувся з закликом до урядових чиників, щоб наказали якнайгострішу контролю осіб, що приїздять до Бразилії, щоб таким чином здержати масовий доплив небажаних елементів. Бразилія — це збіговище всякого роду типів, аферистів, революціонерів і людей без батьківщини.Тисячні маси еміґрантів обходять всякі приписи й оминають зустрічі з владою. Треба загострити контрольні приписи та негайно інтервеніювати на пропаґанду ворожу бразилійському урядові. Не без причини вигнано зі своїх країв ці небажані елементи. Найвищий час почати кроки, щоб направити це зло.

Наслідки німецької бльокади

АМСТЕРДАМ, 24. І. — Ґенеральний поштовий керманич Англії подав у радіо, що всі поштові пересилки з Нової Зеляндії й англійських островів на Тихому Океані, що їх надали до Англії від 5. до 22. XI., пропали внаслідок „ворожої діяльности". Таксамо пропали друки й пачки, надані до Англії від 1. до 8. XI. та від 21. до 22. XI. Пропали листи й друки, призначені для адресатів в Адені, Бірмі й Індії, надані в Англії від 9. до 14. XI. Те же саме торкається поштових пересилок, наданих в Англії для адресатів у французькій Сомалії, Тонґо,Мадаґаскарі, Занзібарі, Родезії та Південній Африці в днях 9.—14. XI. і 12.—14. XI. Крім цього пропали пересилки летунської пошти, надані в Англії від 12. до 14. XI.

—o—

ЗМІНИ В АНГЛІЙСЬКОМУ УРЯДІ

БЕРН, 24. І. — Англійський щоденник „Дейлі Телеґреф" заповідає зміни в англійському уряді. Державний підсекретар Форин Офису Батлер має стати міністром освіти. Дотеперішній міністр освіти Ремсботем увійде до Палати Лордів. На місце Батлера до Форин-Офис прийде Ричард Лов, що досі був фінансовим секретарем у міністерстві війни. Він є у дсбрих відносинах з міністром закорд. справ Іденом. Кажуть також, що він тихсамих поглядів, що Черчіль та Іден. Говорять теж, що Батлера вже давно хотіли іменувати міністром, але він був необхідний як відпоручник Форин-Офісу у Палаті Громад, бо мін. Гелифекс як член Палати Лордів не міг особисто бути приявним у Палаті Громад.

—o—

ФРАНЦУЗИ, ІНТЕРНОВАНІ У ШВАЙЦАРІЇ, ВЕРТАЮТЬСЯ ДО БАТЬКІВЩИНИ

ЖЕНЕВА, 24. І. — Мешканці малої місцевости Веріє поблизу Женеви стали колись вечером свідками як перший транспорт французьких вояків, що їх були інтернували у Швайцарії після невдачі Франції влітку мин. року, перейшов французько-швайцарську границю. Перший транспорт обіймав 525 вояків, що під проводом своїх старшин перейшли кордон. На французькій границі привітали їх представники влади та маси народу. У найближчих 14-ох днях вернеться до Франції ще 40.000 французьких вояків та старшин.

—o—

ВИСТАВА НОВІТНЬОГО НІМЕЦЬКОГО БУДІВНИЦТВА У СОФІЇ

БЕРЛІН, 24. І. — У виставовій галі Академії Мистецтва у Софії відкриють 25. І. виставу новітнього німецького будівництва. Вистава відбувається під протекторатом болгарського короля. Виставу зорґанізували німецький архітект Шпер та голова міської управи Софії Іваноф при діяльній піддержці німецьких міністрів фон Рібентропа та д-ра Ґебельса.

—o—

Важна проблема Протекторату

(Від нашого кореспондента)

Прага, у січні 1941.

Теперішньому чесько-моравському Протекторатові залишилась від колишньої ЧСР дуже прикра спадщина: як миляна, до найвищої міри роздута банька, страхітливо роздутий державно-урядничий апарат. Питання не тільки складне, але й делікатне. Його розвязка стала тепер рубом на чергу дня.

Ще в кол. Чехословацькій Республиці державно-адміністративний апарат був досить переобтяжений персональним складом. Але Чехословаччина, як самостійна держава, мала свої пляни, аспірації, та численні фінансові можливості. Через те в ті часи не звертали належної уваги на таке явище Часи змінилися. З земель колишньої Чехословацької Республики залишилася сьогодні тільки Чехія і Моравія, що від 15 березня 1939 року творять Протекторат під зверхністю Німеччини. Кількість населення також зменшилася більше ніж на половину. А через те у тій самій, коли не в більшій, мірі зменшився і доплив податків до автономної скарбниці. Проте із заником Республики кількість урядництва в Протектораті відповідно не тільки не зменшилася, але навпаки: тут їх сьогодні багато більше, ніж було свого часу на цих землях за Республики.

Щоб було ясно, чому воно так сталося, слід пригадати недавне минуле. Колись у цілій ЧСР. урядовий апарат складався головним чином з людей чеського походження. Передусім з колишніх леґіонарів, або з прихильників чи членів тодішніх коаліційних політичних партій. І саме цей факт — призначення урядовцями „своїх людей" до країв з нечеським населенням — сьогодні так дуже мститься на Празі. Коли у р. 1938 Судети відійшли до Німеччини, а пізніше, у 1939 р., коли розпалася ціла республика, — до Чехії і Моравії хмарами посунуло урядництво із занятих земель. Тоді з самих Судетів вернулося чеських державних урядовців — 47.000 душ, з Тешина — 3.500, Словаччини — 18.500, та з Карпатської України — 4.500 душ.

Вся ця велика кількість урядництва знайшла собі приміщення у відповідних державних установах у Протектораті. Але це ще не все. Сюди треба додати 19.000 душ кадрових військовиків — старшин і підстаршин, які після ліквідації чехословацької армії, були розміщені, як урядовці, також по різних установах.

Коли б свого часу набирали урядовців зпоміж місцевого населення окремих земель Республики, тоді, при її ліквідації, не потребувала б ця близько 100.000 армія урядовців вертатися назад до Протекторату, щоб тут бути тягарем для свого народу. А що цей тягар справді великий, то це видно хоч би з того, що на самі платні урядничому персоналові йде річно рівно половина всіх автономних прибутків. Зрозуміло, що таке велике обтяження буджету неґативно відбивається на народньому господарстві, що врешті може привести Протекторат до економічної руїни.

Для розвязки цього складного питання були тільки дві можливості: або збільшити податки, або зменшити персональний склад державних урядовців. Державний протектор вибрав цю другу можливість. З новим роком зявився його розпорядок, на підставі якого зменшено вікову границю на еметитуру з 62 років на 55 у мужчин і 50 у жінок. Впродовж двох літ не вільно теж підвищувати в службі старих урядовців, ні приймати нових.

Таким робом у Протектораті позбудуться зайвого, часто нефахового елементу. Населення не буде перетяжене податками. А залишені на службі урядовці дістануть може й підвищену платню. Таким чином протекторатний урядничий апарат буде пристосований до добре плаченої адміністративної машини Великої Німеччини. дк.

Однодушність ніппонського парляменту

ТОКІО, 23. І. — Саме тепер відбуваються наради ніппонського парляменту. На засіданні палати послів б. голова партії Мінсеіто — Махіда обґрунтував рішення парляментарного клюбу, що закликає зміцнити военну готовість Ніппону, щоби відбити всякі зазіхання на життевий простір Ніппону. Махіда вказав на ворожі для Ніппону настрої в Анґлії та Злучених Держав, що постійно зростають. Та обі ті держави помиляються, коли вони гадають, що господарськими засобами зможуть згнобити Ніппон. Ніппон вже так забезпечився сиров ною в Китаю та Манджукуо, що змож протиставитися кожному розвиткові поді Натиск іззовні спричинює те, що серед н роду росте воля боронитися. Тому парл мент мусить виконувати свої обовязки та як цього домагається дух нової національ ної перебудови. Після промови Махіди па лата прийняла резолюцію Махіди з вел чезним захопленням. Вона одноголосн ухвалена. Таку саму постанову приняв т кож і сенат.

БОГДАН ЛЕПКИЙ 11)

Крутіж

(Історичні малюнки з часів гетьмана Виговського).

„Тепер, чим дальше від людей, тим краще. А мені більше людей не треба, як маю. Сімох синів, невістка, дружина, челядь, ну й я".

„Як синів сім, то доля усім" — притакнув Помело.

Улас рукою махнув.

„Мої сини так у долю впали, як сливки, щоб не казати в що. Старші порубані та постріляні зпід Конотопу вернулися, тільки наймолодший ще пороху не нюхав, хіба що на ловах".

„А де ж вони?" — озирнувся по хаті Босаковський.

„Шукай вітру в полі. Промишляють, але під вечір позбігаються до хати, тоді то їх і побачиш. На війну тепер ще не годяться, але хати боронити можуть. Та ще я таку жінку маю, що й шаблі не треба, так вам язиком рубає. Не смійтеся, зараз почуєте, яка вона".

Сказавши це, вийшов на поріг і гукнув: „А де ти, стара?"

„Ти сам старий і твоя собака стара" — залящіло в ушах, ніби хтось з мушкиту стріляв. „Якщо і постаріюсь, то через тебе, бо ти їш мене, як вовк. Якщо ти добрий був би, то я ще й нині ходила би, як пава, бо кращої дівки на всю сотню не було, правда? А може ти забув, то я тобі пригадаю".

„Та чого ти розкудкудакалася, як квочка, чого така недобра стала, як те зінське щеня?" — питався Улас.

Та замість відповіди щось задудоніло в садку, затупотіло і перед порогом появилася не стара ще жінка, висока і румяна, з такими палкими очима, що хоч іскри креши.

Нараз побачила гостей і стала ні в цих, ні в тих.

„А ти мені чому не сказав, що гостей дав Біг?"

„Бо хотів похвалитися тобою, чи там пак твоїм язиком. Вони ще такого з роду не бачили. Правда, панове?"

„Не знаємо, чия правда, пані матко, але позвольте звітатися з вами", — відізвався Босаковський і хотів поцілувати Устю в руку.

Але вона руку сховала поза плечі: „Дайте, най перше їх помию, бо з городу іду", — сказала і побігла в пекарню.

„А що, не казав?" — усміхнувся Улас. „Жіночка, як перепілочка".

А Помело поклепав його по рамені: „Біда тобі, воле, як тебе корова коле".

„Правду сказати, то вона мене не так то дуже й коле. Вона в мене, як бджола, хоч і вжалить, так меду дасть".

„Таких жінок нам тепер і треба", — підкручував вуса Босаковський.

„А вже ж, що таких", — хвалив свою Устю Улас. „Бо що варта тепер така, що то ні пава, ні гава".

„Або, що ти її і сяк і так, а її все не так".

„Або, що хоч ізза нігтя виколупай, а дай; дай того, що нема".

„Або, чи роби, чи ходи, а її догоди".

„О, є всіляка жінота в нас в Україні" — кінчив Улас. „Є! Мало я того цвіту бачив на широкому світу! А вже найгірша, знаєте, така тонкослізка, що то за хлопцями скаче вам, як кізка... Моя Устя жінка чесна і вірна".

„Але ти який?" — озвався той самий жіночий голос, чистий та дзвінкий, що й перше, — „чому не питаєш мене, який ти?"

„Мене хоч у черці стрижіть, хоч архимандритом ставте".

„Нині, то ти архимандрит, але колись був архибандит",—

голосів преси

Начальна команда в англійських руках

„Фелькішер Беобахтер" передає сензаційну вістку покликуючися на звідомлення ...ійського щоденника **„Зоря"**:

„Англійське командування перебрало на себе від тепер виключний провід грецьких воєнних операцій на фронті в Албанії. Сталося це наслідком розходжень у поглядах між грецьким та англійським командуванням на тлі мілітарних та політичних проблем війни, які ніяк не давались погодити.

Грецький уряд відбув у цій справі надзвичайне і дуже бурхливе засідання, бо велика частина міністрів не хотіла погодитися на англійську кураталю. Лише з трудом удалось не допустити до уступлення уряду. Перебрання цілої команди англійцями зробила серед грецького громадянства дуже погане враження. Воно починає вже нині розуміти, що Греції присуджено ніщо інакше, як тільки виймати другим каштани з вогню".

Ганебні методи

Про кертичну роботу англійських провокаторів - пропагандистів, цим разом у ...анії, пише **„Фелькішер Беобахтер"** у ...еспонденції з Мадриду:

„Німецький амбасадор в Еспанії фон Штоpер помістив у барсельонському часописі »Вангардія« пресову заяву, в якій пятнує безличні наклепи, що їх поширюють англійські агенти серед еспанського народу та яку передає дальше пропаганда нашіптувань, якої нитки годі зловити Англійські агенти намагаються викликати протинімецькі настрої серед еспанського громадянства твердженням, що Німеччина забирає Еспанії хліб від уст. Еспанія мусить вивозити хліб до Німеччини, хоча їй самій не вистає ні збіжжя, ні хліба.

Такі вигадки звертаються своїм вістрям очевидно не тільки проти Німеччини, але й проти еспанського уряду, якому підсовують тимсамим закид, що ділає на шкоду народу.

Амбасадор повідомляє, що з німецького та еспанського боку призначено формальні премії для людей, які предложать хоча б один єдиний доказ про доставу еспанського збіжжя до Німеччини. Однак ніхто з підбехтувачів не зробив хоча б спроби, щоб таку премію заробити. Одному балакунові, який нібито бачив в одному із портів північної Еспанії корабель зі збіжжям для Німеччини, післав амбасадор телеграму з проханням, щоб подав назву корабля. Заце зробив йому одночасно вигляд на премію в 2.000 пезетів. Відповідь була доволі жалюгідна: Корабель стояв так далеко, що його назву годі було відчитати!

Ціла еспанська преса передруковує пояснення німецького амбасадора, з яких зайвий раз видно, на яких слабких основах спирається ця нова англійська спроба, щоб підступно сіяти розлад в Еспанії".

Англія нервується

Після зустрічі канцлера Гітлера з Мусоліем англійська преса намагалася злегковажити той факт і дуже розходилася в оцін... можливих наслідків тої наради. Щойно ...ер слідна у цій справі загальна однодність і предсказування дуже поважних ...лідків. Діється це безсумнівно на при... з гори, де переконалися вже неraз, що ...глійська преса компромітувалася постійпри оцінці німецьких політичних посу...ь.

Віденський щоденник **„Ноєс Вінер ...гбл."** підкреслює цю однозгідність англ... ...еси у підході до справи і пише:

„Всі англійські коментарі, в тому числі також голоси дипльоматичних кореспондентів »Таймса« і »Дейлі Телеграф« передбачують однозгідно, що:

1) Нема сумніву, що зустріч Фірера і Дуче є вступом до останньої дії великих рішальних акцій обох великодержав оси.

2) Про напрямок цієї рішальної акції може Англія тільки здогадуватися. Іншими словами, вона може спрямуватися на Середземне Море, або безпосередньо на Англію сухопутнім наступом, або врешті у цих обох напрямках одночасно. Не виключене також, що може повернутися куди інде!...

Як бачимо, свідомість того, що прийде, не зросла серед англійського громадянства, але воно хоча зрозуміє зріст небезпеки, а на цьому саме залежить англійським урядовим колам... Дипльоматичний кореспондент »Таймсу« наївно признає, що протидіяння Німеччини »буде обдумане мабуть дуже спритно«. Дипльоматичний кореспондент »Дейлі Телеграфу« є того погляду що мілітарну силу оси слід трактувати як замкнену цілість, якої акцією кермує одностайний провід. »Нюз Кроникл« остерігає уряд перед поденервуванням, яке все більше охоплює країну й яке викликали всеріжні натяки та вмисно поширювані поголоски. Тому домагається він, щоби »уряд, якщо має дійсно інформації про безпосередню загрозу та про пляни Гітлера, виявив їх ясно та виразно«. Очевидно, що кореспондент »Ню Кроникл« так, як і його товариші, знає гаразд, що урядові англійські кола не є в спромозі в ніякому разі про це сказати. Це значить, що вони прекрасно передчувають велику небезпеку, яка наближується, але як і давніше, так і тепер, не в силі собі виразно зясувати звідкіля, коли і як. На погляд одного шведського обсерватора в Лондоні, відповідальні англійські кола є в останніх днях всеж таки схильні »підкреслити всю реальність загрози інвазії«. Англійське громадянство робить із цього висновок, що його уряд має якісь певно окреслені інформації. Чи, і на скільки вони вірні — говорить шведський обсерватор — про це не може ніхто у Лондоні сказати".

ЩО ІНШОГО ОБІЦЮЮТЬ ТА ЩО ІНШОГО РОБЛЯТЬ

НЮ-ЙОРК, 24. І. — Американський допомоговий комітет Гувера почав заходи в англійській амбасаді в Уошингтоні, щоби англійці відступили від бльокади у всіх тих випадках, коли йде про населення незайнятої частини Франції. Зовсім недавно англійці обіцяли, що допустять до Франції харчеві транспорти, що їдуть під наглядом американського Червоного Хреста. Але британські воєнні кораблі не роблять ніяких вийнятків та дальше здержують транспорти з харчами. Члени допомогового комітету Гувера були дуже огірчені, бо британська амбасада не дала їм ніякої ясної відповіди. Тому треба сподіватися особистої інтервенції б. президента Гувера.

рубонула у відповідь Устя. Вона вже не лиш руки помила, але й причипурилась. Як полковниця у світлицю увійшла.

„Вона в мене з панів", — нашіптував Улас Босаковському. — „Я її колись з панського дому пірвав. Тому така куслива".

„Що він шепче?" — перебила Устя. — „Не вірте йому, бо він, що ступить, то збреше!"

„Батькс Улас вихвалює вас, пані матко", — відповів Босаковський.

„Скажіть йому, що »добре« само себе хвалить. Ось воно як! Але я забалакалася з вами, а тут і вечеру готовити треба.

Босаковський встав і поклонився до колін.

„Не трудіться, добродійко, бо ми не вибагливі. Мені, щоб порося та ще з око*) карася, та вінок ковбаси, а до нього з пів пацки то ще відро оковити, то вже я і ситий".

„А не луснете?" — спитала Устя і подріботіла в пекарню.

Помело хутором Уласа турбувався, казав, що тут більше огненної зброї треба б, бо часи вельми небезпечні. На те Улас повів їх до алькиря, де було лиш одно віконце, і то таке маленьке, що навіть голови не встромив би. Тут, на стінах висіло повно шабель, рушниць, пістолів, ятаганів, ножів, дротяних сорочок, панцирів, а навіть і щитів, яких тепер уже на війну не носять.

Босаковський просіяв. Про кожну штуку вмів сказати, який її шабельник, або пушкар робив і де і коли і скільки вона тепер коштує. Улас дивувався такому знанню, а Босаковський на те:

„У мене колись три світлиці зі зброєю були. Лицарі в повному лаштунку, як живі, по кутах стояли, а на валах гармат десятків кілька".

„А в мене їх лиш чотири", — признався Улас. — „На кожний бік хутора одна. Але бють! Ворону ва гаю влучити можна".

„А гармати?"

„Всі ми вміємо стріляти, а моя стара найкраще. Ще краще око має від язика".

„Буває і таке", — притакнув Босаковський. — „Бог, як кого наділить, то всім, як ось мене".

А Помело:

„Що язик у тебе добрий, це правда, але очі?"

„Я вам зараз покажу, які в мене очі" — і потягнув їх у садок. На дереві ворона сиділа. Добув ізза пояса пістолю, підсипав пороху, набив і крикнув. Ворона зірвалася та не далеко й полетіла. Луснув стріл і вона, як відірваний листок, впала на землю.

Улас похитав головою.

„Знаєш, брате, коли б на свої очі не бачив, то сказав би, що брешеш".

„У мене, що на оці, те й моє",— хвалився Босаковський. — Але ж і пістоля небудька. Це я її від короля Володислава дістав. А було воно так і..."

І хотів розказувати та Устя до вечері попросила. Босаковський їв, аж за ухами тріщало.

„Як бачу, то тебе Господь і шлунком знадобив, не гіршим від ока й язика", — завважив Помело.

„Господь знає, що робить і волі Його святій противитися не треба", — відповів, змітаючи страву Босаковський.

„І не противтесь", — припрошувала Устя. — „Їджте, на те я і варила. Але, чого це ваш небіж у свого дядька не вдався; мовляв буцім води в рот набрав".

„Журбу велику має", — пояснив Босаковський. — „Дівчина йому пропала".

(Далі буде).

---

*) Вага така колишня.

Життя і право

Сьогоднішне банкове право

ЯКЕ ПРАВО ОБОВЯЗУЄ В БАНКОВОСТИ?

Сьогоднішне число присвячуємо банковим справам, точніше правним постановам, що обовязують в ділянці банковости.

До правного ладу в ділянці банковости відноситься та сама ґенеральна засада, що до всіх інших ділянок державного, господарського й ін. життя Генерального Ґубернаторства, а саме, що й сьогодні обовязує колишнє польське право, якщо його не змінили розпорядки нової влади та якщо польське право не противиться засадам німецької адміністрації і німецьким інтересам. Отже обовязує дальше польське банкове право, (оголошене в Деннику Законів Р. П. ч. 34, поз. 312 з 1938 р.) та всі інші закони і розпорядки, що появилися за польських часів. Дотеперішні банкові відносини основно змінив (чи радше обмежив рямці діяльности банків) розпорядок Ґенерального Ґубернатора з дня 14. грудня 1939 р. у справі оснування уряду банкового нагляду. (Дн. Розп. Ґ. Ґ. стор. 236 з 1939 р.). Згаданий урд дістав повновласті широкої контролі всіх банкових підприємств у Ґенеральному Губернаторстві включно до ліквідації банків та установлювання в них урядових наглядачів.

Згаданий розпорядок уже сьогодні не обовязує. Його місце заняв новий розпорядок про уряд банкового нагляду для Ген. Губернаторства з дня 8. квітня 1940 (Дн. Розп. Ґ. Ґ. ч. I, ст. 124). Він значно поширив межі компетенції цього уряду та уповажнив його видавати обовязуючі постанови у справах банківництва.

На цій основі керманич уряду банкового нагляду видав досі дві важливі постанови, одну ч. 1. з дня 8. липня 1940 р. (Дн. Розп. Ґ. Ґ. ч. II, ст. 400) про поділ банкових операцій на давні й нові заведення „старих" і „нових рахунків" та друге ч. 2, з дня 17. грудня 1940 (Дн. Розп. Ґ. Ґ. ч. II, ст. 569) про максимальну відсоткову стопу для банкових вкладів.

Крім цих основних розпорядків та постанов видано по війні ще декілька інших, що заторкають банкові справи, а саме: розпорядок про Емісійний Банк у Польщі з 15. грудня 1939 (Д. Р. Ґ. Ґ. ст. 238 з 1939), девізовий розпорядок для Ґенерального Ґубернаторства з 15. листопада 1939 (Дн. Розп. Ґ. Ґ. ст. 44 з 1939), постанова ч. 6 керманича девізового виділу при уряді Ген. Ґубернаторства про заблькованi конта чужинців з дня 1. березня 1940 (Дн. Розп. Ґ. Ґ. ч. II. ст. 139), постанова ч. 4 того ж керманича з дня 20. листопада 1939 (Дн. Розп. Ґ. Ґ. стор. 57) й інші.

Важніші з цих розпорядків вимагають докладнішого розгляду, що його подаємо нижче.

УРЯД БАНКОВОГО НАГЛЯДУ

Його повна, офіційна назва така: уряд банкового нагляду для Ґенерального Ґубернаторства (Bankaufsichtsstelle für das Generalgouvernement). Він находиться в Кракові і приміщується в будинку Емісійного Банку при вул. Вермахтштрассе ч. 20 (давніше Баштова). Керманичем уряду є банковий диригент при Емісійнім Банку. Йому підлягають всі краєві й закордонні кредитові установи, що діють в Ген. Ґубернаторстві, та займаються банковими й ощадностевими орудками; і централі й їхні відділи.

Банковими або ощадностевими операціями є: приймання вкладів, уділювання кредиту, навіть безвідсоткового, заставнича діяльність, оборот цінними паперами, емісія заставних листів, облігацій, тощо.

Під нагляд уряду банкового нагляду піддано також публичні і приватні щадничі каси та кредитові кооперативи. Зпід нагляду вилучено Емісійний Банк і німецьку пошту сходу та її заведення.

Керманич уряду нагляду владний вирішувати й нормувати всі важніші питання щодо істнування банків та їхньої зовнішньої й внутрішньої діяльности. Він може видати постаову щодо зголошення кредитових установ та їх відділів, може наказати банкам вести деякі банкові операції згідно з його вказівками, або їх застановити, може також заборонити взагалі зести банк чи його відділ. Також має право заборонити повновласникам чи управам банків вести банк та його заступати. Може згоду на деякі банкові операції застерігти собі, або особам ним визначеним, а навіть установити для банку комісаря (Aufsichtsperson), який виконував б в його імені нагляд над банком. Уряд банкового нагляду може нормувати висоту відсоткової стопи і провізії та кожночасно контролювати банки, щоби ствердити чи всі його доручення виконано та як. З цією метою може переглядати книги й кореспонденцію, домагатись зложення білянсів та рахунків зисків і страт і домагатися всяких потрібних йому інформацій. На домагання того уряду банк мусить здепонувати, або перенести згідно з дорученням маєткові вартости й у краю і закордоном. Керманичеві уряду слід зголосити всі особи, що їх уповажнено до кермування, або надзору над кредитовими установами в Ген. Ґубернаторстві. Від входу в життя цього розпорядку не можна установити комісарів чи тройгендерів банку без згоди керманича уряду банкового нагляду.

Врешті треба пікреслити важну постанову, а саме: керманич уряду може кожночасно постановити, що деякі постанови колишнього польського банкового законодавства перехідно не обовязують.

За всяку свідому і несвідому провину проти цих постанов та всяких постанов керманича уряду відповідають карно не лише власники кредитових установ, але також особисто відповідальні спільники, члени управи, скарбники й рахункові кооператив та всі інші особи, що працюють в даній установі. Кара може досягнути 10.000 зол. за кожну окрему провину. За гривну відповідає солідарно також сама установа, якщо в карному наказі так постановлено. Керманич уряду може подарувати, або обнизити наложену кару. Розпорядок про уряд банкового нагляду обовязує від дня 4. квітня 1940 р.

ПОДІЛ БАНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ НА НОВІ І СТАРІ

На основі першої постанови керманича уряду банкового нагляду з 8. липня 1940 р. всі кредитові установи обовязані перехову-вати й адмініструвати, окремо від решти майна, всякі чужі капітали, що їх прийняли після зайняття їх місцевостей німецькими військами. Всякі вписи, що відносяться до тих фондів, треба вести під назвою „новий рахунок", всі інші вписи, що відносяться до інших активів і пасивів, треба вести під назвою „старих рахунків". Значить, якщо хтось вложив вклад до банку до приходу німецьких військ у місцевості, де находився банк, тоді цей вклад буде вписаний на старий рахунок. Всякі вплати, що прийшли після того, будуть втягнені вже на новий рахунок. Якщо банки цього поділу ще не перевели, мусять це зробити, при чому міродатним для поділу є день 15. вересня 1939 р. для інституцій в областях краківській і радомській та день 15. жовтня 1939 р. для областей люблинської і варшавської.

Ці два рахунки треба вести окремо. Активами нового рахунку не можна покривати ні забезпечувати зобовязань зі старих, довоєнних операцій. Не можна також переносити вкладів зі старих на нові рахунки. На деякі винятки може дозволити керманич уряду банкового нагляду.

Виплати зі старих рахунків можна переводити тільки взявши під увагу інші зобовязання банку і тому вміру призбирання фондів з давних рахунків, при чому банки обовязані можливо швидко зліквідувати давні претенсії. Ці постанови обовязують від 30. червня 1940 р.

МАКСИМАЛЬНІ БАНКОВІ ВІДСОТКИ

В постанові ч. 2 керманич уряду банкового нагляду устійнив максимальну відсоткову стопу для банкових вкладів небанкових вкладчиків. Від дня 1. січня 1941 р. всі банкові установи що підлягають банковому наглядові, отже також усі українські кредитові кооперативи, можуть платити вкладчикам тільки такі відсотки, які не перевищають норм, устійнених цією постановою. Не відноситься це до вкладчиків, що є банковими інституціями, тільки до небанкової клієнтелі.

Висота відсоткової стопи залежна від роду вкладу. Вона вагається від 1 % до 3% в річному відношенні. Згаданий розпорядок відрізняє 4 роди вкладів: 1) платні avista себто на кожночасне домагання вкладчика, (нпр. на біжучому рахунку), або коли умовлено реченець виповідження коротший ніж місяць; 2) за виповідженням, не коротшим від місяця; 3) речинцеві, себто вклади приняті на заздалегідь умовлений час, не коротший від 1 місяця та 4) вклади на вкладкові і щадничі книжочки. Ці вклади діляться на а) вклади з нормальним і б) зі спеціяльним речинцем виповідження, від чого залежить також можність виплати тих вкладів, про що буде мова нижче.

З днем 1. січня 1941 р. від вкладів, платних avista можуть банки платити найвище 1% річно. Для вкладів, платних за виповідженням від 1—3 місячним — $1\frac{1}{2}$%, від виповідження 3 місячного включно до 6 м. виключно $2\frac{1}{4}$, з 6 і більше місячним виповідженням $3\frac{1}{2}$. Від речинцевих вкладів, при яких реченець платности сягає 1—3 міс., $1\frac{1}{4}$%, при речинці 3—6 місяців — $2\frac{1}{2}$, а від 6 місяців вище — $2\frac{3}{4}$. Врешті від вкладів на книжечках і щадничих (що їх можуть видавати тільки комунальні каси ощадности і громадські позичново - щадничі каси) з нормальним речинцем виповідження можна платити найвище 2%, а зі спеціяльним речинцем від 1—3 місяців. $1\frac{1}{4}$% від 3—6 місяців $2\frac{1}{2}$% та від 6 місяців вище, найбільше 3%. При обчислюванні відсотків місяць числиться за 30 відсоткових днів, рік за 360 днів. Кожночасну відсоткову стопу треба занотувати на рахунках, чи книжечках.

Виповісти треба на письмі, на банкових друках. Банк вписує виповідження хронольоґічно до окремої книги.Заборонено банкам реклямуватись висотою виплачуваних відсотків. Щонайвище можна помістити вивіску в середині банку, або у виставовім вікні. При зміні відсоткової стопи можна один раз оголосити це в одному часописі.

Всякі умови, що підписав банк з вкладчиками, та які відбігають від вище зясованих засад, зміняються силою самого права. Банк не потребує змінювати тих умов. Це обовязує теж при евентуальних нових змінах відсоткової стопи. Тільки при речинцевих вкладах можна змінити стопу щойно в умовленім часі перед зміною відсоткової стопи.

Всякі умови незгідні з цими постановами, неважні і підлягають карі гривни до 10.000 зол. Нижчі відсотки дозволені. Не вільно також боніфікувати відсотків на старі належитости.Коли це вже сталося, боніфіката важна, але тільки по день 30. червня 1940 р. Ці постанови обовязують від 1. січня ц. р.

ОБМЕЖЕННЯ ВИПЛАТ БАНКОВИХ ВКЛАДІВ

Була вже згадка про поділ вкладів на вкладкових і щадничих книжечках на дві ґрупи: а) вклади з нормальним речинцем виповідження та б) вклади зі спеціяльним речинцем виповідження. Щодо перших вкладів можна з одної книжечки виплатити

найбільше 1.000 зол. місячно. За місяць уважають 30 відсоткових днів, а не календарний місяць.. Виплата вищих квот вимагає виповідження на три місяці наперед. В надзвичайних випадках (пожежа, повінь, неврожай, пошесть на худобу) можна виплатити аж до відкликання найбільше 3.000 зол. місячно.

Вклади зі спеціяльним речинцем виповідження можна виплатити тільки в речинці платности, за ранішим виповідженням.

Якщо виплачено вклад (в части або в цілости) раніше, ніж дозволяє право, треба цю виплачену квоту уважати за зачет, що його признав банк вкладчикові до виплати вкладу. Від тих зачетів числить банк щонайменше 4% відсотків річно. Ці постанови ввійшли в життя з днем 30. грудня 1940 року. **Д-р Я. Падох.**

—o—

З українського життя

ВОЛОДАВЩИНА.

Зразковою організаційною клітиною слід уважати Делеґатуру Холмського УДК у Володаві, якої терен праці обіймає 55 сіл, поділених між 7 волостей. Успішна діяльність цієї Делеґатури опирається на жертвенній праці референтів і урядовців, частинно безплатних, частинно дуже скромно винагороджених і на бездоганно упорядкованій канцелярії, що запевнює справне ведення всіх ділянок праці.

Культурно-освітня праця має у Володавщині свої традиції: 1939 р. закрила там польська влада 40 „Рідних Хат"; майже у всіх тих місцевостях почали вже працю УОТ-и. Делеґатура зібрала коло 1000 книжок (частинно колись сконфісковані польським старіством, частинно від варшавського студентства) поділила їх на мандрівні бібліотеки та пустила в терен. Кожна волость купує більшу бібліотеку, таксамо чимало сіл. М. ін. Делеґатура подбала про кількадесять сценічних творів для аматорських гуртків. На основі опрацьованих Делеґатурою програм відбуваються в багатьох селах систематичні вечірні освітні курси. Делеґатура опрацьовує, відбиває на шапірографі та розсилає по селах готові реферати. В роковини оснування Комітету у Володаві (пізніше заміненого на Делеґатуру) відбулось у Володаві 27. X. м. р. велике окружне свято з багатою програмою. По багатьох селах відбулись районові академії.

Молодь уладила минулого року низку імпрез — спортових, свят обжинок, свят могил і т. п. Понад 20 сіл має вже зорганізовані Куріні Молоді, що обєднують понад 700 дівчат і хлопців. У самій Володаві є Курінi Молоді з великою і активною мужеською чотою та меншою жіночою і 11-ма роями юнацтва (при Торговельній Школі). У деяких селах, де є активні учителі, почалась організація новиків.

Українських шкіл є у Володаві 3: **торговельна** (к. 140 уч.); **господинська** (16 уч.) та **народня** (220 уч.). У Волі основано господинську школу, у Волі Верещинській та в Мацошині задумують утворити доповнюючі господ. школи. По народніх школах Володавщини працює понад 70 учителів, які збираються на районових конференціях, де обговорюють освітні справи.

Фінанси делеґатури дбайливо наладнані, дають засоби до тої всебічної праці. Справжнім меценатом можна назвати володавський Союз Кооператив, який щедро помагає Делеґатурі, Торговельній Школі, УОТ-ам; крім того службовики Союзу точно платять нац. оподаткування, подібно як купці та інші громадяни. Делеґатура працює над поширенням спомагаючого членства. Доволі поважну позицію творить дохід з імпрез.

Суспільна опіка обіймає в першу черґу утримання бурси, в якій мешкає 70 учнів та понад 40 учениць торговельної, господинської та народньої школи. Делеґатура — при щедрій допомозі Союзу Кооператив — зремонтувала льокаль бурси, закупила опал і помагає незаможним бурсакам і бурсачкам. Управа бурси дбайлива. Добре наладнана харчівня дає добрий харч для незаможних по знижених цінах, а то й даром. Делеґатура помагає біженцям. Союз Кооператив дав підмогу для некваліфікованих учителів. Крім того Делеґатура веде столярську робітню, що постачає обстанову шкіл, бурси та Союзу Кооператив.

Жіночих Секцій є у Володавщині понад 15. Активна володавська секція зорґанізувала минулої весни курс садівничок, що вели 12 дитячих садків.

ХОЛМСЬКА БУРСА.

Холмська ґімназія — одна з двох українських ґімназій у Ґенеральному Ґубернаторстві, стягнула до Холма чимало молоді, яким воєнна хуртовина перервала середню освіту. Український Допомоговий Комітет у Холмі простягнув помічну руку молоді — уладив для неї кілька бурс (спільний досить великий льокаль годі було знайти), дає дешевий харч, для незаможних знижковий, а то й даровий. Ця гуманна діяльність коштує Холмський УДК коло 4½ тисячі золотих місячно; для одного УДК це дуже поважна позиція, яка захитує його буджет та дає дефіцит, що його нема чим покрити.

Зрештою чому саме Холмський УДК має помагати молоді, яка зїхалася з цілого Генерального Ґубернаторства? Цей тягар повинен бути розложений рівномірно на всі УДКомітети, з яких терену походять незаможні учні холмської ґімназії. Деякі наші організаційні осередки виконують той обовязок (як напр. УДК в Люблині), та їх небагато —а наслідки того несе Холмський УДК. Такий стан не може довше тривати, всі Комітети та Делеґатури мусять взяти пропорціональну участь у підмозі молоді, яка хоче завершити свою освіту. Це ж питання обовязку — й амбіції.

—o—

Надзвичайні повновласті для ніппонського уряду

ТОКІО, 24. I. — Ніппонська пресова аґенція Домеї повідомила в середу, що дуже впливові урядові круги вважають необхідним наділити уряд князя Коное спеціяльними законними повновластями. Згадані уповноважнення повинні дати урядові змогу відповідно діяти для оборони країни з огляду на сучасне міжнародне положення, що скоро змінюється. Доповнення закону про загальну мобілізацію уповажнить уряд вводити в життя засоби, що їх передбачує закон та підшукати необхідні для цього грошеві засоби. Відділ плянування при уряді має вже зайнятися новою редакцією закону про загальну мобілізацію. Ніппонський уряд рішив теж, що з огляду на напружені міжнарод. відносини, він не предложить парляментові половини вже опрацьованих законопроєктів, коли вони не торкаються народнього господарства та розбудови ніппонської армії. До тих законопроєктів, що їх відсунули на пізніше, належить також новий закон про вибори. Натомість уряд має предложити законопроєкт, щоби продовжити на один рік ті мандати членів сенату та палати послів, що вже скінчилися.

—o—

Італ. підводний човен на Ледоватому Океані

РИМ, 24. I. — Саме тепер вернувся один італійський підводний човен, що діяв на Північному Ледоватому Океані та затопив там два ворожі кораблі. Італійський щоденник „Пополо ді Рома" подав у четвер опис подорожі цього човна, що має назву »Д« та ще у вересні мин. року виїхав на широкі морські простори. Наперед він мусів переплисти Ґібральтар, що йому щасливо вдалося. Після цього він звернувся далеко на північ, де ворог уже ніяк не міг сподіватися, що його заатакують італійці. Одного вечора, коли човен появився на поверхні моря, він побачив ворожий корабель-цистерну містоти 12.000 т. Біля півночі підводний човен наблизився до цього корабля на 600 м. та поцілив його торпедою. Ворожий корабель пішов на дно разом з обсадою, бо її годі було врятувати. Зараз після того десь біля 2-ої години вночі італійський підводний човен побачив ворожий озброєний корабель містоти 8.000 т. Це був помічний кружляк, що плив просто на підводний човен. Італійська торпеда знову поцілила ворожий корабель, що в кількох хвилинах пропав у глибині моря.

НІМЕЦЬКІ СПАДНІ ЛІТАКИ

— це велика небезпека для анґлійців

ЖЕНЕВА, 23. I. „Дейли Мейл" стверджує у вступній статті „Нова загроза", що морська війна на Середземному морі ввійшла в нову фазу. Вона почалася атаками німецьких спадних літаків на „Ілюстріес" і „Савтгемптен". Німецькі спадні літаки — це велика небезпека для анґлійського панування на Середземному морі. Треба опрацювати нову тактику, а до того часу треба бути приготованим на дальші атаки, і може також на ще більші втрати.

—o—

ПІВДЕННО - АМЕРИКАНСЬКІ ДЕРЖАВИ БУДУТЬ БОРОНИТИСЯ

БУЕНОС-АЙРЕС, 24. I. — У столиці Арґентини сильно поширена вістка наче вже у найближчому часі приїде там ескадра французьких воєнних кораблів, що супроводитимуть французькі торговельні кораблі, що тепер є у пристані Буенос-Айрес, а саме: „Кампаня", „Овіні" й „Формоза".

Згадана вістка опинилася вже також і на сторінках преси. Щоденник „Ель Дебате" пише, що Південна Америка стежить з незвичайним зацікавленням зусилля Франції відновити мореплавство та торговельні взаємини з Америкою. Згаданий щоденник зазначує, що південно-американські держави не воюють і тому вони не мають найменшої причини, щоби терпіти з приводу труднощів европейської війни. „Ель Дебате", що є урядовим часописом, кінчить свою статтю заявою: **„Зубами та кігтями боронитимемо нашої майбутности".**

—o—

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ Й СОВІТИ

УОШИНҐТОН, 23. I. — У звязку з фінляндсько - совітською війною Злучені Держави морально заборонили вивозити до Совітів літаки, їх складові частини та машини до виробу бензини.

У вівторок державний підсекретар Уелс повідомив совітського амбасадора у Злучених Державах — Цуманського, що вже не торкається Совітського Союзу заява през. Рузвелта з 2. XII. 1939 р., що він її склав тоді для преси. Згадана заява обіймала вказівки, що відносилися до моральної заборони вивозити до Совітів літаки, їх складові частини та машин, що їх вживається при продукції бензини

—o—

БРАЗИЛІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ АНҐЛІЙСЬКОГО НАСИЛЬСТВА

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 24. I. — Бразилійський уряд запротестував у Лондоні проти цього, що анґлійці напали на французький корабель „Мендозу" і в той спосіб нарушили всеамериканську смугу безпеки. Крім цього бразилійське міністерство закордонних справ звернулося до уряду Панами, щоби всі американські держави запротестували проти анґлійського безправства.

—o—

Новинки

КАЛЕНДАР

СІЧЕНЬ

25. Субота — Татіяни.
26. НЕДІЛЯ — Н. ПО БОГОЯВЛЕННІ.
27. Понеділок — Отців уб. в С.

— ВСІМ, ЩО НАДІСЛАЛИ МЕНІ святочні побажання дякую щиро та бажаю зі свого боку всего добра.

Проф. Д-р ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ.

— УСІМ УКРАЇНСЬКИМ УСТАНОВАМ та Громадянам складає щиру подяку за святочні та новорічні бажання.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ У КРАКОВІ.

— ШИРШІ СХОДИНИ ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ У.О.Т. у Кракові відбудуться в понеділок 27. січня, в год. 19. в домівці УОТ, Адольф-Гітлер-Пляц 12. ІІ. п. В програмі реферат м-ри Ірини Пеленської: „ЕВОЛЮЦІЯ СВІТОГЛЯДУ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ". (1—3)

— АДМІНІСТРАЦІЙНА КОМІСІЯ ПРАВНИЧОЇ СЕКЦІЇ У.Ц.К. запрошує всіх українських правників у Кракові, що працюють в адміністрації, та правників, що цікавляться адміністраційним знанням, прийти на сходини в суботу 25. січня ц. р. в год. 17-ій в домівці УЦК при вул. Зеленій 26/5.

Центральна Правнича Секція УЦК.

— ОБЛАСНІ ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ В ХОЛМІ відбудуться дня 2. лютня ц. р. Програма: Біг 12 км. мужчин від 18 літ вгору. Біг 6 км. жінок від 18 літ вгору. Біг 6 км. юнаків від 16—18 літ. Біг 4 км. юніорів від 12—16 літ. Біг 2 км. дівчат від 12—16 літ. — Початкуючі: Біг 6 км. мужчин від 18 літ вгору. Біг 4 км. юнаків від 16—18 літ. Конкуренція індивідуальна й одночасно пунктація дружинова. Дружина складається з трьох осіб і один запасний. — Відділ Опіки над Молоддю й Родиною. У.Ц.К.

— РАЙОНОВІ ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ У ГЛАДИШЕВІ за відзнаку лещетарської справности відбудуться 2. лютня. Програма: Біг 12 км. для змагунів від 17 літ вгору. Біг 9 км. для змагунів від 15—17 літ. Час старту: год. 12 вполудне. Зголошення приймають до дня 30. І. 1941. р. Балюс Теодор і Хомяк Іван у Маластові або Платній. Український Допомоговий Комітет на пов. Ясло, Делегатура в Горлицях.

— СИЛЬНИЙ ЗЕМЛЕТРУС НА КИПРІ. Недавно мешканці Кипру відчули незвичайно сильний землетрус, що тривав 30 секунд. В одній з місцевостей округи Фамагуста було 50 будинків знищених і біля 100 ушкоджених. Ранених було кільканадцять осіб.

— ТРИ ЛЕЩЕТАРІ ЖЕРТВОЮ ЛЯВІНИ. У Швайцарії лявіна засипала ґрупу лещетарів. Одному з лещетарів вдалося вилізти зпід снігу, де залишилися ще його товариші, один мужчина й жінка. Рятункове поготівля відкопало одну з жертв лявіни.

— НІМЕЦЬКА „ЛЮФТГАНЗА" ПЕРЕВЕЗЛА 2 МІЛІОНИ ПАСАЖИРІВ. В останніх днях німецька „Люфтганза" святкувала 15-ліття свойого істнуваня. Від того часу вона перевезла 2.100.000 пасажирів на 190 міліонів кільометрів. Кромі того 24.000 тон листів і 20.000 тон дрібних пакунків, так, що для перевезення цього тягару було б потрібно 3.000 вантажних ваґонів. З тих чисел видно величезне значіння „Люфтганзи" для комунікації та господарського життя Европи. Велику піонерську працю виконали й летуни „Люфтганзи". Вони створили перший поштовий звязок через Океан на віддаль приблизно 15.000 кільометрів і тим самим вдержували не тільки найдовшу, але й найшвидшу поштову лінію в світі. В 1936 р. вони розпочали правильну летунську службу через північний Атлянтик і перелетіли його 750 разів з безприкладною реґулярністю. Господарське значіння тої служби видно вже хоч би з того, що за кожним летом через південний Атлянтик, вони перевозили 90.000 поштових посилок. Тепер, в часі війни, „Люфтганза" обслуговує нормально ще 12 країв Европи, а довжина щоденного лету виносить 21 тисяч км.

— ЗНАЙШОВ СРІБЛО. Підчас вимітання комина в домі п. Гільовського в Ярославі знайшов коминяр Сайферт кілька кґ. срібної біжутерії. Виявилося, що ця біжутерія належала до жидів, що перед війною мешкали в тім домі та її сховали. Сайферт відніс знайдені речі до старостваa, за що дістав нагороду 30 зол. Недавно в Ряшеві тріслa водотягова рура та зробила чималий отвір під пивницею, де поліція найшла кілька авт суконних матеріялів, круп і т. п., що їх жиди хотіли укрити. Подібні випадки траплялися і в Ярославі, де підчас розбірки жидівських будинків найдено чимало дорогоцінних річей, переважно зі срібла й золота. З тих сховків жиди не тільки удержуються, але й спричинюють паскарські ціни.

Короткі вістки

= ГЕНЕРАЛЬНИЙ ҐУБЕРНАТОР МІН. Д-Р Г. ФРАНК виголосив 23.І. у Любліні промову про завдання німецької нац.-соціялістичної робітничої партії (НСДАП) в Ґенеральному Ґубернаторстві. Притому відкрив він »Дім Нац.-Соціялістів«.

Малий фейлетон

Ґрипа у наступі

Після великих морозів прийшла ненадійно відлига. Потепліло так, що люди в зимових одягах нездорово пріють. Всі хати, навіть ті найхолодніші, стали тепліші. Щезає сніг, що величезними масами завалив був столицю Ґенерального Ґубернаторства, одночасно вода розливається потоками хідниками й вулицями. У повітрі вичувається вже передчасну провесну.

Біднота радіє, декому сняться фіялки. Та покищо великий рух по аптиках.

Рушила у наступ ґрипа.

Куди не ступите, всюди пчихають, покашлюють. Не оминула ґрипа й нашої редакції та друкарні. Звалила з ніг одного з редакторів, іншим попідкошувала ноги.

В друкарні те саме. Сьогодні не явився до праці хлопець, що чорний від фарби, як чортеня, бігав з коректами згори на долину по сходах, з друкарні до редакції.

Тепер же загрожений і наш коректор. Мабуть у змові з „друкарськими чортиками" ґрипа мститься на ньому за надмірну пильність у виловлюванні похибок.

Також і в другого партнера „нашої оси" — в редакції „Тижневика" один з його редакторів сильно змагається з ґрипою, що його атакує безперивно хвилями. Підступна недуга звязалася проти нього пактом з недостачею вугілля, доброго накривала й родинного тепла. Сподіємося атаки й на нашого літературного референта, що від довшого часу дещо підірвав собі серце, але нешкідливо.

Встоюється ще проти ґрипи відповідальний редактор, що з молодечою енерґією увихається весь день між редакцією, цензурою та управою видавництва. Йому мабуть вже й нічого не станеться, бо він у кожний день, з огляду на своє становище, мусів проковтнути стільки гірких піґулок (або пілюльок — це краще зрозуміють на Холмщині), що й не треба гіркої хініни. Також директор друкарні, хоча нездужає на ісхіяс, почав ганяти зі сторінками коректи з поверху на поверх. Мабуть нагадав собі часи італійського фронту у світовій війні, або так хоче змаркирувати перед офензивою ґрипи.

Словом ґрипа у наступі. Та і ми віримо в перемогу й це нас держить.

м. к.

Посмертні згадки

о. Володимир Домет Садовський

парох церкви Преображення св. Спаса помер у Львові дня 10. грудня 1940, проживши 75 літ. — З Покійним зійшла в могилу одна з найкультурніших постатей серед українського духовенства Галичини останніх років. Людина незвичайно талановита, музикальна, метка і в реалізації своїх ідей невтомна. Був у 90-их рр. священником у Відні, опісля військовим духовником у Перемишлі, а після повороту з російського полону в 1921 р. до Львова, перейняв управу парохії Преображення св. Спаса. В 1924 році вибрало Його духовенство головою свого станового Тов-а св. Ап. Павла, яке він до 1925 року, коли то польська влада розвязала це товариство за внесення меморіялу до Союзу Народів у Женеві з протестом проти руйнування і відбирання поляками православних церков на Холмщині. Як визначний знавець історії нашої Церкви пропаґував Покійний чи то на викладах літурґіки у львівській Дух. Семинарії, чи на сторінках церковних часописів, чи врешті на засіданнях міжепархіяльної обрядової комісії у Львові ідею привернення нашому обрядові його властивого вигляду, усуваючи помалу все, що до нього введено з латинського обряду. Він і започаткував у нас т. зв. обрядовий рух та став ідейним основником тієї ґрупи українського галицького духовенства (т. зв. „восточники"), що поставила собі за ціль — усіми засобами змагати до відродження у нашій Церкві її давніх прав і традицій, так на церковно-правному, як і на літурґічно-обрядовому полі. З Його великої і дуже цінної бібліотеки, де були й правдиві „білі круки", з ділянки історії й літурґії Церкви, корнстали всі, що тим цікавились. Чужинці, головно німці і французи, що в останніх роках приїздили часто до Галичини студіювати українську церковну справу, мусіли користуватись авторитетними інформаціями пок. о. Садовського щодо літурґічного життя нашої Церкви. У Його висококультурному й гостинному домі збиралися часто найвизначніші представники українського громадянства, й не лише для розваги, але й вирішування часами важних справ церковно-національного характеру, що були згодом реалізовані для добра Церкви й Народу.

Вічна Йому Память!

о. Д-р Ярослав Біленький

Професор Духовної Семинарії у Станиславові, помер по короткій і важкій недузі у Кракові 21. січня ц. р. у 33. р. життя. Похорони на раковицькому кладовищі відправив у пятницю 24. ц. м. в год. 10-ій о. крил. Д. Лопатинський, в сослуженні о. д-ра крил. П. Хруща, о. дек. Возняка, о. сов. Д. Семчишина й о. В. Кучабського. Приявні були на похоронах: о. Ол. Малиновський, Генеральний Вікарій Лемківщини, о. прал. Ол. Ковальський, о. ред. П. Хомин та інші наші священики, що прийшли зложити останню прислугу цьому молодому й талановитому священикові-громадянинові.

В. Й. П.!

= АМЕРИКАНСЬКИМ амбасадором у Лондоні має стати Винент. Крім цього, як помічника, дадуть йому ще посла, що займатиметься справами зброєнь.

= УРЯДОВИЙ ЧАСОПИС арґентинського уряду заявляє, що „інтервенційний закон Рузвелта" суперечний із договором про невтральність, що його підписали у Панамі.

= В АНҐЛІЇ заборонили видавати комуністичні часописи — „Дейлі Уеркер" та „Вік".

= КОМАНДУВАННЯ британської фльоти мусіло признатися до втрати двох стежних човнів — „Менкс Принс" і „Рефюндав".

= ДО НІМЕЧЧИНИ виїзджає прогулька словацької молоді. Це ревізита відвідин німецької молоді, що недавно відвідала Словаччину.

= АНҐЛІЙСЬКІ СТАРШИНИ летунства домагаються, щоб змінити озброєння літаконосців. Своє домагання обосновують досвідами з боїв на Середземному морі.

= У ГРЕЦІЇ карають смертю за саботаж оборони краю та обкрадання вояків.

= В БРАЗИЛІЇ створили міністерство летунства.

= ФІНЛЯНДІЯ переводить електрифікацію країни. В Гельсінках будують нову електрівню коштом 100 міліонів фін. марок.

= У ШВАЙЦАРІЇ обовязуватимуть від 1. ІІ. картки на мило.

= ШВАЙЦАРСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ виїхала до Мадриду, щоб привернути транзитний рух крізь територію Еспанії.

= ЗАКОРДОННА ПОРГОВЛЯ НІППОНУ в 1940 році постійно зростала, не зважаючи на війну.

= В АЛЬЖИРІ відбулося у приязві ґен. Вейґана торжество при участи 20.000 б. французьких військових і тубильців. Учасники підносили оклики в честь маршала Петена.

= НОРВЕЖСЬКИЙ УРЯД призначив 2 міліони корон на розбудову електрифікації в Північній Норвеґії.

При всяких оголошеннях, що їх надсилають до Адміністрації для вміщення в часописах, треба надсилати одночасно належитість та подати, чи оголошення має бути вміщене в ЩОДЕННИКУ „Кр. Вісті" чи ТИЖНЕВИКУ, чи, може, в ОБОХ часописах.

Ніщо не спинить перемоги оси

Голос пекінського щоденника

ПЕКІН, 24. І. — Великий пекінський щоденник „Шінмін-Пао" згадує про велику різницю між світовою та теперішньою війною. Тоді то Ніппон боронив британських інтересів на Далекому Сході. Сьогодні він є членом оси та одним з найсильніших та найбільше поступових европейських і азійських народів. Держави оси не тільки воюють. Вони також заводять **новий лад** з метою поліпшити долю світу. Воєнні й дипльоматичні заходи держав оси — згармонізовані. Совіти найдуть своє становище у свойому господарському просторі. **Ніхто й ніщо** не в силі спинити держави оси перед остаточною перемогою, бо Німеччина, Італія й Ніппон боряться **за поступ та кращу організацію світу.** Становище Злучених Держав **без значіння.** Англія це щось в роді здеґенерованого старшого пана. Злучені Держави поводяться наче багатий, молодий і розвезений мужчина. Оба вони не в силі витримати **ніякого сильного удару.**

Грецькі втрати в Альбанії

РИМ, 24. І. — Перші грецькі листи втрат потверджують те, що досі подавали італійські джерела про незвичайно великі втрати греків. Згідно з грецькими повідомленнями, Греція втратила від 28. X. 1940 р. 158 старшин та 7.565 підстаршин і вояків — разом 7.723 людей. Італійці втратили до кінця грудня 1940 р. тільки 2.080 людей.

АНГЛІЙЦІ ЗНОВУ ПРОДАЛИ ДВА ОСТРОВИ

УОШИНҐТОН, 24. І. — У середу вечором повідомили урядово про те, що англійці знову виарендували Злученим Державам на 99 літ 2 острови — Морген і Такер. Цю вістку потвердив також й англійський уряд. Оба згадані малі острови положені на південний захід від Бермудів та дуже надаються на летунські бази.

——о——

ПОШТОВИЙ ЗНАЧОК УВІКОВІЧНИТЬ НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКУ ПРИЯЗНЬ

БЕРЛІН, 24. І. — Німецька пошта випустила новий значок, що представляє голови Фірера та Мусолінія. 30. І. буде можна купити цей дуже гарний і цікавий значок у всіх поштових урядах і станицях.

——о——

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол. 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини начеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. Курс 1 нім марки 2 злоті; 1 чеської корони 20 гр. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79